

Een heterogene groep bij de kleuters; de voordelen

Steeds vaker hoor je dat er een heterogene groep wordt gemaakt bij de kleuters. Veel mensen vragen zich af of dit wel goed is voor de ontwikkeling van de kinderen en of het leeftijdsverschil niet veel te groot wordt door te werken met een heterogene groep.

Op de Julianaschool werken we juist bewust met heterogene kleutergroepen.

Waarom groep 1 en 2 bij elkaar?

De ontwikkeling van kleuters

Allereerst is het belangrijk om naar de ontwikkeling van kleuters te kijken. De ontwikkeling van een kleuter verloopt sprongsgewijs. Dit betekent dat het kind op het ene moment een ontwikkelings voorsprong kan hebben op een bepaald gebied en hij kan een paar maanden later, wat betreft zijn ontwikkeling, weer op hetzelfde niveau als leeftijdsgenootjes zitten of zelfs een ontwikkelingsachterstand doormaken.

Een kleuter ontwikkelt zich naar interesse. Wanneer het kind niet of nauwelijks interesse heeft voor cijfers betekent dat niet dat het niet kan tellen. Het kan betekenen dat het kind er nog niet aan toe is. Wanneer we juist kinderen van verschillende leeftijden en niveaus bij elkaar zetten, worden alle niveaus aangeboden in een groep. Een kind kan zo gemakkelijk aansluiten bij het niveau dat bij hem of haar past.

Zone van naaste ontwikkeling

Kinderen leren van en met elkaar. Ook wel genoemd de *zone van naaste ontwikkeling*.

Dit begrip houdt een soort van imitatie in, waarin het kind samen met anderen een cultureel-maatschappelijke activiteit speelt, die het zelfstandig nog niet volledig aankan, maar wel als anderen daarbij helpen en moeilijkere onderdelen daarvan voor hun rekening nemen, aldus Vygotsky.(psycholoog) *1

Het is dus belangrijk dat kinderen elkaar helpen en daar vervolgens van leren en daarna zelf ook de leidende rol kunnen aannemen om zo weer een ander kind te helpen.

Kleuters zijn nieuwsgierig. Ze willen graag alles weten en meemaken. Zo zijn jonge kleuters vaak nieuwsgierig naar wat oudere kinderen al kunnen en willen dit dan zelf ook bereiken. In een heterogene groep bij de kleuters is daar ook de ruimte voor. Wanneer een kleuter, die net op school is het interessant vindt om met letters te werken, is daar de ruimte voor om samen met een groep 2 leerling zich daarin te verdiepen. Dit gebeurt dan veelal op een ander niveau, maar de ruimte is er. Oudere kleuters die nog achterlopen met een bepaalde ontwikkeling kunnen aansluiten bij de leerstof die een jongere kleuter krijgt op hetzelfde niveau.

Werken met maatjes?

Door het werken met een heterogene groep krijgt de sociaal-emotionele ontwikkeling een impuls doordat de oudere kinderen de jongere kinderen helpen. In de groep werken wij nog niet met maatjes. We overwegen dit wel om het te gaan doen. De kinderen van groep 2 krijgen dan een maatje uit groep 0 of 1.

We leren de kleuters dan, dat wanneer er een probleem is (je krijgt je rits niet dicht, je weet niet waar bepaalde materialen liggen enz.) je eerst naar je maatje gaat. Vaak is dit voor de jongste kleuters ook makkelijker dan meteen hulp te vragen aan de leerkracht. De oudste kleuters leren om de jongste kleuters te helpen.

Verder houdt dit in dat je een keer jongste, middelste en oudste bent en dat verhoogt het gevoel van eigenwaarde. Kleuters willen graag dingen zelf doen. Omdat de oudste kleuters de jongste kleuters helpen, leren de jongste kleuters meteen hoe iets moet of waar iets ligt. Dit verhoogt het de motivatie om het zelf te doen of te kunnen.

Veel voordelen

De taalontwikkeling van de kleuters wordt gestimuleerd omdat de kinderen zich op kunnen trekken aan kinderen die al verder zijn in de ontwikkeling van de mondelinge taal. Het vragen van hulp, uitleggen van welke hulp en het geven van hulp draagt bij aan de mondelinge taalontwikkeling van de kleuters.

Doordat kinderen hulp kunnen krijgen van medeklasgenootjes geeft het de leerkracht wat meer ruimte om extra aandacht te geven. Waar je eerst bij tien kleuters de rits zou moeten dichtmaken, hoeft dat nu niet omdat een oudere kleuter ze daarbij kan helpen.

In de klas geeft het de leerkracht meer tijd om bijvoorbeeld aandacht te besteden aan de kleine kring. De kleuters kunnen namelijk, als ze een probleem hebben, eerst bij de oudere kleuters terecht. Vaak kunnen die de kinderen wel helpen.

Het heeft ook een voordeel voor de kinderen die in oktober, november of december instromen. Wanneer uit observaties (en/of testen) blijkt dat deze kinderen nog niet aan het ontwikkelingsniveau van groep 2 toe zijn, worden deze kinderen na groep 0 in groep 1 geplaatst. Hier worden ze nauwkeurig gevolgd en het onderwijsaanbod wordt afgestemd op hun niveau.

Wanneer de kinderen een grote ontwikkelingsprong maken, is er de mogelijkheid om toch aan te sluiten bij het niveau van groep 2. Voor de kinderen is dit nauwelijks een overgang. Ze blijven in hetzelfde lokaal, met dezelfde kinderen bij dezelfde leerkracht.

*1 Toelichting zone van naaste ontwikkeling

De zone van de naaste ontwikkeling (ZNO) is ongetwijfeld het meest bekende werk van Vygotsky. Het is het verschil tussen wat een kind zonder hulp kan doen en wat hij of zij mét hulp kan doen. Vygotsky stelde dat een kind het voorbeeld van een volwassene volgt en geleidelijk aan het vermogen ontwikkelt om bepaalde taken zonder hulp of ondersteuning uit te voeren. Het is volgens hem belangrijk om kinderen uit te dagen: leerlingen van ervaringen voorzien die zich in de ZNO bevinden. Deze theorie komt vaak voor in het onderwijs en is ook terug te vinden op de Julianaschool.

Sneek, 12-03-2019